

Akcijski načrt za uresničitev
Usmeritev za izvajanje posebnih nalog
osrednjih območnih knjižnic za obdobje 5 let
(2025–2029)

Junij 2025

Dokument je julija 2025 potrdil tim OOK, ki ga sestavljajo direktorji in koordinatorji osrednjih območnih knjižnic.

UVOD

Konec februarja 2025 je tim osrednjih območnih knjižnic (OOK) potrdil dokument *Usmeritve za izvajanje posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic za obdobje 2025–2029*. Priprava Usmeritev temelji na 41. členu Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (Uradni list RS, št. 28/23). Dokument predstavlja temeljni strateški okvir za izvajanje posebnih nalog OOK v petletnem obdobju.

Za podporo uresničevanju zastavljenih ciljev je bil pripravljen dokument ***Akcijski načrt za uresničitev Usmeritev za izvajanje posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic za obdobje 2025–2029***, ki strateške usmeritve prevaja v konkretne aktivnosti. Določa način doseganja ciljev, časovni okvir za njihovo izvedbo ter opredeljuje nosilce odgovornosti.

Akcijski načrt je nastal v okviru dvodnevne vodene delavnice, na kateri so sodelovali člani tima OOK (direktorji in koordinatorji), začasni predsednik Združenja splošnih knjižnic, vodja Kompetenčnega centra za domoznanstvo, nacionalna koordinatorka COBISS Sle ter nacionalna koordinatorka posebnih nalog OOK.

Dokument je strukturiran glede na štiri posebne naloge osrednjih območnih knjižnic. V okviru vsake naloge so opredeljeni ukrepi, ki vključujejo opis ukrepa, načrtovane aktivnosti, cilje, odgovorne nosilce ter časovni okvir izvedbe. Za večjo preglednost so ukrepi barvno označeni glede na posamezno nalogo: prva naloga je označena z oranžno, druga z zeleno, tretja z modro in četrta z rdečo barvo.

Cilj akcijskega načrta je spodbujati vključevanje opredeljenih aktivnosti v letne programe izvajanja posebnih nalog OOK ter zagotoviti njihovo celovito uresničitev do konca leta 2029.

Vsebina

1. naloga: Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij.....	5
1.2 E-VIRI IN E-KNJIGE	5
U1.2.1: Sistemsko financiranje treh najbolj uporabljenih e-virov.....	5
U1.2.2: Izboljšanje uporabniške izkušnje dostopa do e-virov (skupna vstopna točka) – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 3.2)	6
U1.2.3: Enoten in sodoben pristop k promociji in opismenjevanju za uporabo e-virov in portalov – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 3.2).....	7
U1.2.4: Sprememba poslovnega modela oziroma agregatorstva kot začetek konzorcijskega nakupa gradiva – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.3).....	8
U1.2.5: Nadaljnji razvoj in izboljšave platforme COBISS Ela	9
1.3 MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA	10
U1.3.1: Analiza potreb uporabnikov in finančnih zmožnosti knjižnic za brezplačno medknjižnično izposajo v celotnem knjižničnem sistemu.....	10
1.4 DOBREKNJIGE.SI, KAMRA, KNJIŽNICE.SI, OBRAZI SLOVENSКИH POKRAJIN.....	12
U1.4.1: Skupne smernice za oblikovno enotnost knjižničarskih spletnih portalov	12
U1.4.2: Dopolnitev instrumenta za merjenje vpliva splošnih knjižnic z merjenjem vpliva portalov	13
U1.4.3: Ločeno financiranje portalov.....	13
2. naloga: Nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam s svojega območja	15
2.1 SODELOVANJE IN POVEZOVANJE	15
U2.1.1: Analiza potreb knjižnic območja.....	16
U2.1.2: Redna srečanja s knjižnicami območja in tematski sestanki	17
U2.1.3: Izmenjave strokovnih delavcev med knjižnicami – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.3)	17
U2.1.4: Predstavitev uspešnih in inovativnih pristopov v knjižničarski stroki.....	18
U2.1.5: Vzpostavitev nabora kazalnikov za spremljanje napredka pri uresničevanju zastavljenih ciljev akcijskega načrta.....	19
U2.1.6: Letno srečanje direktorjev OOK z ministrico oziroma ministrom za kulturo	19
2.2 PROMOCIJA	20
U2.2.1: Nacionalna marketinška strategija za promocijo slovenskih splošnih knjižnic	20
2.3 IZOBRAŽEVANJE IN RAZVOJ	21
U2.3.1: Spremljanje dobrih praks iz tujine preko študijskih obiskov in izmenjav, ovrednotenje in vpeljava v slovenski knjižnični sistem – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.3).....	22
U2.3.2: Organizacija neformalnega povezovanja mladih zaposlenih (do 35 let) najmanj enkrat letno	22

U2.3.3: Krepitev neformalnega izobraževanja zaposlenih v osrednjih območnih knjižnicah – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.2).....	23
U2.3.4: Priprava modela kompetenc za izbrana strokovna področja knjižničarskega dela – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.1)	24
U2.3.5: Priprava akreditacije Erasmus+ za vključevanje splošnih knjižnic v mednarodne mobilnosti – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.3)	25
U2.3.6: Priprava nacionalnega dokumenta o razvojnih družbenih izzivih, ki naslavlajo splošne knjižnice	26
U2.3.7: Jasno definiranje pojmov in struktur strokovnih področij kompetenčnih centrov in kompetenčnih vsebin.....	26
U2.3.8: Vzpostavitev pregleda in koordinacije (vsebinsko) povezanih aktivnosti v splošnih knjižnicah s strani kompetenčnih centrov in kompetenčnih vsebin	27
U2.3.9: Vzpostavitev sodelovanja s sorodnimi zunanjimi ustanovami – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.2).....	27
U2.3.10: Vzpostavitev delovne skupine za prepoznavanje vsebinskih vrzeli (»sivih lis«) ob obstoječih KC in KV – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.1), Akcijski načrt do leta 2027 za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (AN27 ReNPK 24–31)	28
U2.3.11: Formalna ureditev kompetenčnih centrov	28
U2.3.12: Financiranje kompetenčnih centrov – ureditev področja	29
3. naloga: Koordiniranje zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva za svoje območje. 30	
KOORDINACIJA DOMOZNANSKE DEJAVNOSTI	30
U3.1: Krepitev sistemske podpore domoznanski dejavnosti v splošnih knjižnicah	32
U3.2: Vzpostavitev evidence knjižničnih zbirk (po območjih OOK), v katerih se nahaja kulturna dediščina ter vodenje evidenc vseh tovrstnih zbirk.	34
U3.3: Povezovanje s knjižnicami območja (projekti, dogodki, razstave ipd.)	35
U3.4: Koordinacija digitalizacije na nacionalnem nivoju	35
U3.5: Analiza stanja izvajanja domoznanskih nalog	36
U3.6: Oblikovanje modela ključnih kompetenc – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.1).....	37
U3.7: Strokovne izmenjave kadra na domoznanskih oddelkih – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.3)	37
U3.8: Projekt za promocijo domoznanstva za osnovne in srednje šole – priprava modela, vzorca, smernic	38
4. naloga: Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja.....	40
U4.1: Vzpostavitev skupnega e-seznama odpisanega gradiva v realnem času	40

1. naloga: Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij

1.2 E-VIRI IN E-KNJIGE

Usmeritve:

Za učinkovito uresničitev ciljev na področju elektronskih virov in elektronskih knjig je ključno vzpostaviti dolgoročne in sistematične usmeritve, ki bodo zagotavljale ustrezno podporo in razvoj.

Ena izmed prednostnih nalog je **zagotavljanje zadostne finančne podpore s strani Ministrstva za kulturo za nakup e-virov**, kar bo z zagotavljanjem dostopa na daljavo knjižnicam omogočilo širitev dostopa do kakovostnih virov znanja.

Poleg tega je treba **pripraviti nabor primernih prosto dostopnih in licenčnih e-virov**, ki bodo namenjeni splošnim knjižnicam, da bodo lahko ustrezno odgovarjale na potrebe svojih uporabnikov.

Pomembno je tudi preučiti možnosti za **vzpostavitev enotne vstopne točke do vseh e-virov**, ki jih ponujajo slovenske splošne knjižnice. Ta model mora zagotavljati najboljšo možno uporabniško izkušnjo, enak dostop vseh uporabnikov do vseh razpoložljivih vsebin ter kontinuirano financiranje za razvoj in vzdrževanje.

Vzporedno je treba **vzpostaviti in uvesti poenoten način informacijskega opismenjevanja uporabnikov**, ki bo temeljil na e-virih v splošnih knjižnicah. To bo prispevalo k izboljšanju ravni informacijske pismenosti v slovenski družbi ter spodbudilo uporabo digitalnih rešitev.

Poseben poudarek je treba nameniti tudi **nadaljnemu razvoju in izboljšavam platforme COBISS Ela za izposajo e-knjig**, da bo ta še učinkoviteje zadostila potrebam sodobnih uporabnikov.

Racionalnejšo porabo sredstev je mogoče doseči s **konzorcijskim nakupom (vseh vrst) gradiva**.

Ukrepi, odgovorni nosilci ukrepov, časovni okvir:

Ukrep	Odgovorni nosilec ukrepa	Časovni okvir
U1.2.1: Sistemsko financiranje treh najbolj uporabljenih e-virov. Opis ukrepa: Ukrep predvideva, da se trije najbolj uporabljeni elektronski viri za splošne knjižnice v celoti financirajo s strani MK. Tako bi vsem uporabnikom splošnih knjižnic zagotovili enak dostop do teh e-virov. Ukrep vključuje: - Analizo uporabe e-virov in identifikacijo treh najbolj uporabljenih e-virov.		2029

- Skupni pogodbeni model (ena organizacija sklene pogodbo z dobaviteljem e-vira za vse knjižnice). - Dogovor o financiranju: z MK se vzpostavi trajen dogovor, da MK v celoti krije stroške dostopa do treh izbranih elektronskih virov za vse splošne knjižnice, brez dodatnih finančnih obveznosti za posamezne knjižnice. - Redno spremljanje uporabe e-virov: spremljanje statistike uporabe ter vrednotenje, ali e-viri upravičujejo financiranje in ustrezajo potrebam uporabnikov. Cilji ukrepa: - Zagotavljanje enakopravnega dostopa do ključnih e-virov za vse uporabnike splošnih knjižnic. - Podpora kakovostnemu informiranju, učenju in izobraževanju z zagotavljanjem dostopa do vsebinsko relevantnih in kakovostnih e-virov. - Vzpostavitev trajnega in stabilnega sistema financiranja e-virov brez dodatnega finančnega bremena za knjižnice. - Uvedba skupnega pogodbenega modela omogoča boljše pogoje pri dobaviteljih ter zmanjša administrativno delo za posamezne OOK. - Vzpostavitev sistema rednega spremljanja in vrednotenja za sprotno prilagajanje potrebam uporabnikov.		
U1.2.2: Izboljšanje uporabniške izkušnje dostopa do e-virov (skupna vstopna točka) – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 3.2) Opis ukrepa: Ukrep je usmerjen v vzpostavitev enotne, centralne vstopne točke za dostop do vseh elektronskih virov, ki jih ponujajo slovenske splošne knjižnice. Namen ukrepa je izboljšati uporabniško izkušnjo z bolj preglednim, poenotenim in uporabniku prijaznim dostopom do e-virov. Ukrep vključuje: - Priprava načrta za vzpostavitev/izdelavo skupne platforme, ki bo služila kot enotna vstopna točka za vse e-vire slovenskih splošnih knjižnic: cilji, namen platforme; analiza potreb uporabnikov in knjižnic; analiza obstoječih rešitev in modelov dostopa; opredelitev funkcionalnosti skupne vstopne točke (vsebinska in tehnična zasnova – kaj bo omogočala	Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper	2027–2029

uporabnikom, kako bo delovala); načrt izvedbe in razvoja; organizacijski in finančni okvir ipd.). Cilji ukrepa: - Izboljšanje uporabniške izkušnje pri dostopu do e-virov z enotnim in preglednim spletnim vmesnikom. - Povečanje uporabe e-virov zaradi boljše dostopnosti, preglednosti, promocije preko skupne vstopne točke. - Z enotnim nastopom na spletu povečati prepoznavnost splošnih knjižnic.		
U1.2.3: Enoten in sodoben pristop k promociji in opismenjevanju za uporabo e-virov in portalov – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 3.2) Opis ukrepa: Ukrep naslavlja potrebo po bolj sistematičnem, usklajenem in sodobnem pristopu k promociji e-virov in (digitalnem) opismenjevanju uporabnikov splošnih knjižnic, s čimer želimo povečati prepoznavnost e-virov ter okrepiti (digitalne) kompetence uporabnikov. Ukrep vključuje: - Vzpostavitev nacionalne promocijske kampanje za e-vire v splošnih knjižnicah. - Razvoj in delitev skupnih izobraževalnih vsebin (npr. video vodiči, interaktivna navodila, spletni seminarji, gradiva za tisk ipd.) - Priprava priporočil za izvajanje delavnic digitalnega opismenjevanja za različne skupine uporabnikov (npr. otroci, mladi, odrasli, starejši, ranljive skupine). - Predstavljanje orodij knjižničarjem za izvajanje promocije in izobraževalnih vsebin. - Objavljanje promocijskih in izobraževalnih vsebin na spletni strani. - Spremljanje učinkovitosti promocije. Cilji ukrepa: - Povečati prepoznavnost in uporabo e-virov med uporabniki splošnih knjižnic. - Zmanjšati digitalno izključenost. - Vzpostaviti enoten in prepoznaven način komuniciranja z uporabniki.	Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper (v okviru KV)	2025 (druga polovica) – 2029

- Okrepiti vlogo splošnih knjižnic kot podpornih okolij za digitalno opismenjevanje (in vseživljenjsko učenje).		
U1.2.4: Sprememba poslovnega modela oziroma agregatorstva kot začetek konzorcijskega nakupa gradiva – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.3) Opis ukrepa: Ukrepi prepoznava, da trenutni poslovni model COBISS Ele ni najbolj optimalen, saj ne omogoča zadostne dostopnosti e-knjig in učinkovitosti pri upravljanju licenc. Razširitev poslovnega modela bo zaživel v letu 2027, in sicer v meri, da bo nacionalni agregator vnaprej kupil določeno število končnih licenc, ki se bodo lahko vzporedno in sočasno izposojale med vsemi knjižnicami v sistemu in bodo trajno na voljo. Takšen poslovni model predstavlja tudi pilotni primer dobre prakse, ki lahko služi kot izhodišče za oblikovanje drugih skupnih rešitev na področju delovanja splošnih knjižnic. Ukrep vključuje: - Vzpostavitev nacionalnega agregatorja kot samostojno pravno osebo, ki bo odgovorna za skupno nabavo in upravljanje licenc. - Posodobitev programske opreme platforme COBISS Ela, da bo omogočala skupno nabavo licenc. - Imenovanje telesa, ki bo sestavljeno iz predstavnikov knjižnic, založnikov in drugih deležnikov za sistemsko in vsakoletno določanje števila izposoj na posamezno licenco. - Nakup zaloge e-knjig oziroma licenc. Cilji ukrepa: - Vključitev tudi tistih e-knjig, ki ne dovoljujejo objave v sistemu plačaj za izposoj in s tem za 50 % povečati nabor e-naslovov v platformi. - Lažje in hitrejše finančno poslovanje založb in knjižnic, saj bo za sistem fakturiranja skrbel agregator. - Postaviti temelje za razvoj drugih skupnih modelov, ki bodo prispevali k večji razionalizaciji in strokovni podpori knjižnic (npr. na področjih nabave, obdelave, pravnega svetovanja, IKT in računovodstva).	Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto	do 2027

U1.2.5: Nadaljnji razvoj in izboljšave platforme COBISS Ela Opis ukrepa: Ukrepanje je usmerjeno v nadaljnji razvoj javne platforme COBISS Ela kot osrednje nacionalne platforme za izposajo e-knjig v slovenskih splošnih knjižnicah. Koordinacijo platforme v okviru nacionalne koordinacije območnosti za obdobje od leta 2025–2027 izvaja Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto. Ukrepanje vključuje: Ukrepanje temelji na dokumentu STRATEGIJA KOORDINACIJE JAVNE PLATFORME COBISS ELA 2025–2027 (Priloga 1), ki določa devet strateških ciljev, usmerjenih v razvoj in utrditev platforme kot osrednje rešitve za izposajo e-knjig v Sloveniji. Ti cilji so: 1. Izboljšati uporabniško izkušnjo. 2. Razširiti platformo na zvočne knjige. 3. Razširiti platformo na tujejezične e-knjige. 4. Opolnomočiti knjižnično osebje. 5. Vzpostaviti sinergično tržno komuniciranje. Strateški cilj 6. Podpirati priključitev šolskih, visokošolskih in specialnih knjižnic. 7. Izboljšati založniško izkušnjo. 8. Razširiti poslovni model platforme. 9. Zgraditi zavezništvo za knjigo. Cilji ukrepa: DOLGOROČNI CILJI JAVNE PLATFORME COBISS Ela: 1. Platforma COBISS Ela bo postala osrednja platforma za knjižnično izposajo e-knjig v Sloveniji. 2. Platforma COBISS Ela bo prispevala k bolj uravnoteženemu razvoju splošnih knjižnic in bolj enakopravnemu dostopu do knjižničnih storitev v Sloveniji. 3. Platforma COBISS Ela bo katalizator vzajemnega sodelovanja med knjižničnim in založniškim sistemom ter strateškega zavezništva za knjigo.	Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto	2025–2027

1.3 MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA

Usmeritev:

V okviru projekta Brezplačna medknjižnična izposoja gradiva za uporabo v izobraževalne in raziskovalne namene bi morali zagotavljati brezplačno medknjižnično izposojlo gradiva iz vseh splošnih knjižnic in Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK). Idealno bi bilo, če bi b brezplačni medknjižnični izposoji sodeloval celoten knjižnični sistem.

Ukrepi, odgovorni nosilci ukrepov, časovni okvir:

Ukrep	Odgovorni nosilec ukrepa	Časovni okvir
U1.3.1: Analiza potreb uporabnikov in finančnih zmožnosti knjižnic za brezplačno medknjižnično izposojlo v celotnem knjižničnem sistemu. Opis ukrepa: Ukrep je namenjen pripravi finančne, organizacijske in strokovne podlage za uvedbo brezplačne medknjižnične izposoje gradiva (MKI) v celotnem knjižničnem sistemu. Trenutno je brezplačna MKI zagotovljena med knjižnicami istega območja in za gradivo izključno v izobraževalne in raziskovalne namene. V skladu z usmeritvami želimo postopno zagotoviti, da bo uporabnikom omogočen brezplačen dostop do gradiva iz vseh slovenskih knjižnic, ne glede na vrsto knjižnice ali kraj bivanja. Uvedbo brezplačne MKI načrtujemo v dveh fazah: - Faza 1: oblikovanje finančnega modela in izvedbenega načrta za sistem splošnih knjižnic in NUK-a (možnost vključitve NUK-a bo v tej fazi dodatno preučena) - Faza 2: Postopno širjenje brezplačne MKI na šolske, visokošolske in specialne knjižnice. Ukrep vključuje: Faza 1 – Splošne knjižnice (in morebitna vključitev NUK-a) - Zbiranje in analiza podatkov o trenutnem obsegu in ocena stroškov MKI v splošnih knjižnicah. - Analiza uporabniških potreb znotraj sistema splošnih knjižnic. - Iskanje možnih virov financiranja. - Presoja možnosti vključitve NUK-a v izvajanje ukrepa v prvi fazi.	Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem	2026 (Faza 1) 2027–2029 (Faza 2)

- Priprava izvedbenega načrta za sistem splošnih knjižnic (časovnica, koraki, odgovornosti), če analize uporabniških potreb, ocena stroškov in razpoložljivost virov pokažejo, da je uvedba brezplačne MKI smiselna in izvedljiva. Cilji ukrepa: - Oceniti izvedljivost in stroškovni okvir brezplačne MKI v sistemu splošnih knjižnic in NUK-a. - Vzpostaviti pogoje za postopno razširitev MKI na celoten knjižnični sistem (vključno s šolskimi, visokošolskimi in specialnimi knjižnicami). - Zagotoviti enakopraven dostop do knjižničnega gradiva za vse prebivalce Slovenije, ne glede na vrsto knjižnice, kraj bivanja. - Pripraviti model financiranja, ki bo izvedljiv, vzdržen, pravičen. - Prispevati k povezanosti in usklajenosti knjižničnega sistema ter večji dostopnosti do znanja in informacij.		
---	--	--

1.4 DOBREKNJIGE.SI, KAMRA, KNJIŽNICE.SI, OBRAZI SLOVENSКИH POKRAJIN

Usmeritve:

Portali Dobreknjige.si, Kamra, Knjižnice.si in Obrazi slovenskih pokrajin, ki jih upravljajo Osrednje območne knjižnice (OOK) z vsebinami, ki jih prispevajo slovenske splošne knjižnice in drugi partnerji, morajo v dinamičnem digitalnem okolju slediti sodobnim trendom in potrebam svojih ciljnih skupin. Da bi dosegli ta cilj, je ključno upoštevati načelo "kvaliteta pred kvantiteto", kar pomeni **redno preverjanje skladnosti vsebin z namenom posameznega portala**. Hkrati je potrebno **redno analizirati ciljne uporabnike in ocenjevati, ali vsebine ustrezajo njihovim potrebam in pričakovanjem**.

Za učinkovitejšo dostopnost in privlačnost je nujna **okrepitev promocijskih aktivnosti**, ki bodo del strukturiranega načrta promocije osrednjih območnih knjižnic in posledično vseh splošnih knjižnic. Pomembno je tudi **vzpostaviti uporabniške vmesnike, ki bodo prilagojeni različnim ciljnim skupinam uporabnikov splošnih knjižnic, ne glede na njihove morebitne omejitve**, s čimer se bo izboljšala uporabniška izkušnja in povečala njihova angažiranost. Tako bodo portali še naprej relevantni, dostopni in v koraku z modernimi digitalnimi zahtevami.

Ukrepi, odgovorni nosilci ukrepov, časovni okvir:

Ukrep	Odgovorni nosilec ukrepa	Časovni okvir
U1.4.1: Skupne smernice za oblikovno enotnost knjižničarskih spletnih portalov Opis ukrepa: Priprava smernic za oblikovanje knjižničnih spletnih portalov z namenom zagotavljanja boljše in enotnejše uporabniške izkušnje za različne ciljne skupine uporabnikov. Ukrep se osredotoča na vizualno in funkcionalno konsistentnost in prepoznavnost vmesnikov. Cilj je, da uporabniki zlahka prepoznajo strukturo in logiko uporabe – ne glede na to, kateri knjižnični portal uporabljajo. Ukrep vključuje: - Pregled obstoječih spletnih rešitev portalov slovenskih splošnih knjižnic. - Identifikacija ključnih oblikovnih in funkcionalnih elementov (npr. lokacija filtrov, navigacija ipd.). - Oblikovanje priporočil za enotno postavitve osnovnih elementov (npr. filtri vedno na levi, iskalnik zgoraj desno ipd.).	Delovna skupina v okviru nacionalne koordinacije	2027–2029

Cilji ukrepa: - Zagotoviti enotno in uporabnikom prijazno strukturo knjižničnih spletnih portalov. - Povečati prepoznavnost knjižničnih rešitev v digitalnem okolju.		
U1.4.2: Dopolnitev instrumenta za merjenje vpliva splošnih knjižnic z merjenjem vpliva portalov Opis ukrepa: Dopolnitev metodologije za merjenje in vrednotenje delovanja splošnih knjižnic (v pripravi v okviru delovne skupine ZSK) z instrumentom, ki bo zajel tudi vpliv uporabe knjižničnih portalov na uporabnike. S tem bo omogočeno spremljanje uspešnosti knjižnic tudi na digitalnem področju. Ukrep vključuje: - Opredelitev kazalnikov za merjenje vpliva knjižničnih portalov. - Testiranje instrumenta. - Dopolnitev metodologije za merjenje in vrednotenje delovanja splošnih knjižnic. Cilji ukrepa: - Zagotoviti celovito merjenje vpliva knjižnic, ki vključuje tudi digitalne storitve. - Povečati vidnost in vrednotenje digitalnih kanalov, ki jih ponujajo knjižnice.	nacionalni koordinator	druga polovica 2026–2029
U1.4.3: Ločeno financiranje portalov Opis ukrepa: Ukrep predvideva vzpostavitev posebne proračunske postavke za financiranje razvojnih in vzdrževalnih stroškov nacionalnih knjižničnih portalov (Dobreknjige.si, Kamra, Obrazi slovenskih pokrajin, Knjižnice.si, COBISS Ela) izven okvira financiranja posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic. Ukrep jih želi umestiti na enak nivo kot ključne proračunske postavke v knjižnični dejavnosti (knjižnično gradivo, nakup IKT, izvajanje območnih nalog ipd.). Cilj je zagotoviti stabilno, dolgoročno in namensko financiranje za podporo digitalnim storitvam in dostopu do e-virov na nacionalni ravni.	Nacionalni koordinator v sodelovanju z glavnimi uredništvimi portalov	2026–

Ukrep vključuje: - Analiza trenutnega modela financiranja (npr. koliko sredstev je bilo do sedaj namenjenih portalom, iz katerih virov, kakšna je struktura stroškov, poročanje o učinkih ipd.) - Priprava strategije razvoja posameznega portala za določeno obdobje (npr. 3–5 let). - Priprava meril in pogojev za uvrstitev portala v ločeno financiranje. - Priprava predloga za vzpostavitev posebne postavitve v knjižnični dejavnosti. Cilji ukrepa: - Zagotoviti stabilno in namensko financiranje za vzdrževanje in razvoj osrednjih knjižničnih portalov. - Omogočiti strateški razvoj digitalnih vsebin in storitev. - Vzpostaviti knjižnične portale kot enakovredne osnovnim knjižničnim dejavnostim, kot je nakup knjižničnega gradiva.		
--	--	--

2. naloga: Nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam s svojega območja

SODELOVANJE IN POVEZOVANJE, PROMOCIJA, IZOBRAŽEVANJE IN RAZVOJ

2.1 SODELOVANJE IN POVEZOVANJE

Usmeritve:

*Sodelovanje s knjižnicami območja bo potekalo na osnovi izdelane **analize potreb knjižnic na območju**.*

*Pomembno je **spodbujanje pretoka strokovnih informacij in novih znanj** (znotraj območja in širše) ter **izmenjevanje dobrih praks in uspešnih projektov preko rednih srečanj s knjižnicami območja**.*

Sodelovanje osrednjih območnih knjižnic s knjižnicami na območju

*Razvojno sodelovanje s knjižnicami območja naj poteka na področjih **razvoja knjižnične mreže, izvajanja skupnih projektov** (racionalizacija dela), **razvoja novih storitev, partnerskega sodelovanja z drugimi vrstami knjižnic in organizacijami** – OOK razvija inovativne oblike sodelovanja s civilno družbo in aktivnega vključevanja v aktualno dogajanje v družbi (za osvetlitev tem, ki so aktualne za prebivalce določene lokalne skupnosti), ugotovljene na podlagi analize okolja za celotno knjižnično območje. Na ta način bodo knjižnice utrjevale svojo vlogo kot platforme za dialog in učenje ter prilagajale svoje aktivnosti potrebam lokalnih skupnosti.*

*S ciljem optimizacije delovanja in izboljšanja strokovne podpore je treba preučiti **možnosti za krepitev skupnih zunanjih svetovalnih servisov na različnih področjih dela** ter **možnosti razvoja skupnih služb** s področja nabave, obdelave, pravnih in računovodskih storitev in storitev s področja informacijsko-komunikacijske tehnologije.*

*Strokovno sodelovanje s knjižnicami območja naj poteka na področjih **izobraževanja in usposabljanja zaposlenih, na področju izmenjav strokovnih delavcev med OOK in OK** ter **mentorskega dela za študente in novozaposlene v knjižnicah**.*

Sodelovanje osrednjih območnih knjižnic na nacionalni ravni

*Osrednje območne knjižnice bodo zagotavljale **koordinacijo osrednjih območnih knjižnic na nacionalnem nivoju** ter v tem okviru ostajale aktiven deležnik.*

*Uspešne in inovativne pristope v okviru nacionalne koordinacije se **predstavi na posvetovanjih ZBDS, na Dnevih dobrih praks in na portalu Knjižnice.si** ter z objavami prispevkov in člankov v strokovnih publikacijah.*

*Za učinkovito delovanje nacionalne koordinacije je potrebno **razviti sistem kazalnikov uspešnosti, ki bo omogočal merjenje učinkov in spremljanje napredka pri uresničevanju zastavljenih ciljev.***

*Pomembno bo **prizadevanje za vključitev Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) in Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani** na področju priprave strokovnih izhodišč, ki bi jih OOK uporabljale za načrtovanje in izvajanje dejavnosti na določenih strokovnih področjih.*

Ukrepi, odgovorni nosilci ukrepov, časovni okvir:

Ukrep	Odgovorni nosilec ukrepa	Časovni okvir
U2.1.1: Analiza potreb knjižnic območja Opis ukrepa: Ukrep predvideva vzpostavitev sistematičnega pristopa k prepoznavanju značilnosti, potreb in razvojnih izzivov knjižnic na območjih OOK. Na osnovi redne analize bo mogoče bolj ciljno usmerjeno zagotavljati strokovno sodelovanje s knjižnicami, načrtovati skupne projekte, usposabljanja ter vlogo OOK. Analiza bo temeljila na zbiranju podatkov za izgradnjo slike posameznih knjižnic ter na potrebah knjižnic po dodatnem znanju za reševanje razvojnih izzivov. Ukrep vključuje: - Določitev, katere podatke se bo zbiralo (npr. kadrovska sestava, dejavnosti, opremljenost, financiranje ipd.), ter opredelitev načina zbiranja. - Izvedba analize stanja in potreb knjižnic na območjih OOK. - Oblikovanje poročila z ugotovitvami. - Povezovanje zbranih podatkov z načrtovanjem nadaljnjega dela na področju sodelovanja in povezovanja s knjižnicami območja. - Vzpostavitev arhiva podatkov za dolgoročno spremljanje učinkov povezovanja in sodelovanja ter razvoja. Cilji ukrepa: - Vzpostaviti stabilen, ponovljiv sistem spremljanja značilnosti in potreb knjižnic na območju OOK. - Omogočiti bolj ciljno, učinkovito načrtovanje strokovnega sodelovanja med OOK in knjižnicami območja.	nacionalni koordinator, koordinatorji OOK	2026–2027

- Okrepiti vlogo OOK kot poznavalca knjižnic območja in s tem njihovih potreb. - Prispevati k boljšemu načrtovanju izobraževanj in usposabljanj ter k razvoju KV in KC.		
U2.1.2: Redna srečanja s knjižnicami območja in tematski sestanki Opis ukrepa: Za krepitev strokovne povezanosti, izmenjave dobrih praks in prepoznavanja skupnih razvojnih izzivov vsaka OOK dvakrat letno organizira srečanje s predstavniki splošnih knjižnic na svojem območju. Poleg skupnih srečanj organizira tudi tematske sestanke za posamezne skupine zaposlenih, glede na njihove delovne naloge (npr. knjižničarji za mladinsko knjižničarstvo, domoznanci ipd.) za obravnavo izzivov, potreb in razvoj skupnih vsebin/projektov. Ukrep vključuje: - Dvakrat letno organizacijo skupnih sestankov z vodstvi in predstavniki knjižnic na območju OOK. - Vzporedno organizacijo tematskih sestankov za posamezne skupine zaposlenih, glede na njihove delovne naloge. - Vzpostavitev stalnih strokovnih skupin, če je potrebno in kjer je to smiselno. Cilji ukrepa: - Krepiti pretočnost informacij, izmenjavo dobrih praks ipd. - Krepiti sodelovanje med knjižnicami območja na strokovni ravni. - Boljše razumevanje potreb in razmer knjižnic na območju za učinkovito izvajanje 2. naloge (27. člen Zknj).	10 OOK (direktor in koordinator OOK)	2025–2029
U2.1.3: Izmenjave strokovnih delavcev med knjižnicami – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.3) Opis ukrepa: Ukrep spodbuja uvedbo sistematičnih strokovnih izmenjav med knjižnicami kot orodja za krepitev sodelovanja, prenos znanja in poklicni razvoj zaposlenih v splošnih knjižnicah. Strokovna izmenjava omogoča	nacionalni koordinator v sodelovanju z 10 OOK	Druga polovica 2025–2029

zaposlenim, da začasno obišejo druge knjižnice, spoznajo različne pristope k delu in storitve. Ukrep se navezuje na primer dobre prakse, ki sta ga razvili Mestna knjižnica Ljubljana in Mariborska knjižnica, in ga nadgrajuje v smeri koordiniranega, dolgoročnega sistema izmenjav na ravni celotne mreže splošnih knjižnic. Ukrep vključuje: - Oblikovanje modela strokovnih izmenjav (trajanje, vrsta ipd.). - Vlogo nacionalnega koordinatorja pri razvoju in promociji ukrepa. - Aktivno sodelovanje OOK pri vzpodbujanju in vključevanju knjižnic območja ter pri identifikaciji potreb. - Letna evalvacija in nadgradnja na podlagi pridobljenih izkušenj. Cilji ukrepa: - Strokovnim delavcem omogočiti vpogled v delovanje drugih knjižnic, krepitev kompetenc, motivacije, samozavesti. - Spodbujati povezovanje, odprtost, medsebojno učenje v mreži splošnih knjižnic. - Prepoznavanje skupnih izzivov med knjižnicami v mreži splošnih knjižnic.		
U2.1.4: Predstavitev uspešnih in inovativnih pristopov v knjižničarski stroki Opis ukrepa: Ukrep spodbuja redno predstavljanje razvojno pomembnih pristopov, ki jih OOK izvajajo v okviru izvajanja posebnih nalog OOK – še posebej na področjih KV in KC, strokovni javnosti na različnih ravneh: z objavami v strokovnih publikacijah, predstavitvami na strokovnih dogodkih ipd. Ukrep vključuje: - Pripravo in objavo strokovnih člankov (npr. v Knjižničarskih novicah, reviji Knjižnica). - Redno sodelovanje s prispevki na strokovnih dogodkih tako v slovenskem kot tudi v mednarodnem prostoru. - Spodbujanje zaposlenih v OOK k aktivnemu soustvarjanju strokovnih vsebin.	10 OOK, nacionalni koordinator	2025–2029

- Vzpostavitev internega sistema spremljanja objav in predstavitev za potrebe evalvacije. Cilji ukrepa: - Zagotoviti redno prisotnost OOK v strokovni javnosti kot nosilcev razvoja slovenskih splošnih knjižnic. - Seznanjanje z rezultati dela OOK. - Povečati prepoznavnost rezultatov dela OOK, zlasti na področjih KV, KC.		
U2.1.5: Vzpostavitev nabora kazalnikov za spremljanje napredka pri uresničevanju zastavljenih ciljev akcijskega načrta Opis ukrepa: Ukrep predstavlja nadaljevanje in nadgradnjo Akcijskega načrta za uresničitev ciljev Usmeritev za izvajanje posebnih nalog OOK (2025–2029). Vzpostavitev sistema kazalnikov uspešnosti bo omogočil spremljanje napredka ter zagotavljanje transparentnosti in strokovne odgovornosti. Ukrep vključuje: - Določitev vsebinskih področij, za katera je smiselno razviti kazalnike uspešnosti. - Oblikovanje merljivih, smiselnih in izvedljivih kazalnikov. Cilji ukrepa: - Vzpostaviti pregleden, usklajen in uporaben sistem za spremljanje uspešnosti izvajanja akcijskega načrta.	nacionalni koordinator	Druga polovica 2025
U2.1.6: Letno srečanje direktorjev OOK z ministrico oziroma ministrom za kulturo Opis ukrepa: Ukrep vzpostavlja stalno komunikacijsko pot med OOK in MK. Gre za enkrat letno organizirano srečanje, na katerem se obravnavajo vprašanja razvoja splošnih knjižnic, vloga OOK v sistemu in aktualni izzivi v sistemu splošnih knjižnic. Cilji ukrepa: - Vzpostaviti stalni dialog med OOK in MK. - Krepiti vpliv in prepoznavnost splošnih knjižnic.	nacionalni koordinator, aktiv direktorjev OOK, ZSK	2025–2029

- Zagotoviti boljše razumevanje potreb in potencialov splošnih knjižnic pri MK (npr. prispevek k usklajevanju strateških ciljev države).		
--	--	--

2.2 PROMOCIJA

Usmeritev:

*Cilj je okrepitev promocije osrednjih območnih knjižnic (OOK) in posredno vseh splošnih knjižnic z osrednjim poudarkom na izboljšanju prepoznavnosti. Namen je povečati zavedanje javnosti in strokovnih krogov o pomembnosti dela splošnih knjižnic ter storitev, ki jih ponujajo. V okviru te usmeritve bo pripravljen **strukturiran marketinški načrt oziroma strategija promocije**, ki bo služila kot osnova za usklajene in učinkovite promocijske aktivnosti. Ob tem je treba uvesti tudi periodično merjenje učinkov teh aktivnosti.*

Ukrepi, odgovorni nosilci ukrepov, časovni okvir:

Ukrep	Odgovorni nosilec ukrepa	Časovni okvir
U2.2.1: Nacionalna marketinška strategija za promocijo slovenskih splošnih knjižnic Opis ukrepa: Ukrepa se lotevamo z namenom izboljšanja prepoznavnosti slovenskih splošnih knjižnic v strokovni in širši javnosti. V okviru strategije bi želeli posebej izpostaviti razvojne vsebine OOK. Ukrep vključuje: - Sodelovanje z izbrano agencijo za digitalni marketing pri pripravi in izvedbi nacionalne marketinške strategije. - Oblikovanje delovne skupine v okviru ZSK za komunikacijo z agencijo. Cilji ukrepa: - Povečati prepoznavnost slovenskih splošnih knjižnic v javnosti ter okrepiti njihovo podobo kot sodobnih, odprtih in ključnih ustanov. - Jasno in vidno predstaviti vlogo ter vsebine OOK znotraj sistema splošnih knjižnic. - Učinkoviteje nagovarjati različne ciljne skupine (javnost, lokalna skupnosti, odločevalci, mediji, strokovna javnost).	ZSK v sodelovanju z agencijo za digitalni marketing	2026–2029

2.3 IZOBRAŽEVANJE IN RAZVOJ

Izobraževanje

Usmeritve:

Aktivno vključevanje v neformalno izobraževanje zaposlenih v osrednjih območnih knjižnicah (OOK) bo ključnega pomena za nenehno nadgrajevanje znanja in strokovni razvoj. V ta namen bo pripravljen seznam domačih in mednarodnih knjižničarskih konferenc, ki bo omogočil izbor ustreznih dogodkov za strokovno izpopolnjevanje. Cilj je, da se zaposleni vsako leto udeležijo vsaj ene strokovne konference (doma ali v tujini), kar bo prispevalo k spremljanju novih praks in trendov ter krepitvi povezovanja s kolegi.

Za učinkovitejše načrtovanje strokovnih izpopolnjevanj zaposlenih bo pripravljen **kompetenčni model oziroma modeli za različna področja dela v splošnih knjižnicah**. Predvideno je oblikovanje **treh modelov ključnih kompetenc**, npr. za informacijsko opismenjevanje, domoznanstvo, bralno kulturo.

Nacionalni koordinator bo imel ključno vlogo pri **oblikovanju in podajanju predlogov za izobraževalne vsebine**, namenjene koordinatorjem posebnih nalog v osrednjih območnih knjižnicah.

Uvedba izmenjav kadra med knjižnicami bo omogočila krepitev strokovne mreže, medsebojno izmenjavo znanj ter izkušenj. **Vsaka OOK bo enkrat letno gostila drugo OOK oziroma gostovala v drugi OOK**. Poseben poudarek bo namenjen **krepitvi aktivnosti za mobilnost osebja v tujini**, vključno s kandidiranjem osrednjih območnih knjižnic na evropskih razpisih, kar bo spodbujalo mednarodno sodelovanje in omogočilo dostop do novih praks ter trendov.

Za podporo mladim zaposlenim bo **OOK organizirala letno srečanje mladih zaposlenih iz knjižnic območja**, kar bo spodbudilo njihovo povezovanje in strokovno razvoj. Razvoj **strukturiranih mentorskih programov** bo omogočal pridobivanje izkušenj za nove zaposlene in njihovo vključevanje v strokovne dejavnosti. Poleg tega bo velik poudarek namenjen **spodbujanju vključevanja zaposlenih v področna društva bibliotekarjev**, da se okrepi sodelovanje in povezovanje na nacionalni ravni.

Ukrep	Odgovorni nosilec ukrepa	Časovni okvir
U2.3.1: Spremljanje dobrih praks iz tujine preko študijskih obiskov in izmenjav, ovrednotenje in vpeljava v slovenski knjižnični sistem – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.3) Opis ukrepa: Ukrep vključuje spremljanje inovativnih in učinkovitih praks v knjižnicah v tujini (preko študijskih obiskov in izmenjav) s pripravo analize uporabnosti v slovenskem kontekstu ter oblikovanje predlogov za prilagoditev in implementacijo v slovenski knjižnični sistem. Ukrep vključuje: - Spremljanje inovativnih in učinkovitih praks v knjižnici v tujini. - Analiza uporabnosti praks v slovenskem kontekstu ter oblikovanje predlogov za prilagoditev in implementacijo v slovenski prostor. Cilji ukrepa: - Spremljati aktualne trende in inovacije v mednarodnem knjižničnem prostoru, - Spodbujati mreženje in strateško povezovanje s tujimi partnerji, - Prispevati k večji prepoznavnosti slovenskih knjižnic v mednarodnem okolju.	Mestna knjižnica Ljubljana	2025–2029
U2.3.2: Organizacija neformalnega povezovanja mladih zaposlenih (do 35 let) najmanj enkrat letno Opis ukrepa: Ukrep spodbuja krepitev neformalnega povezovanja, sodelovanja in izmenjave izkušenj med mladimi zaposlenimi v splošnih knjižnicah, starimi do 35 let. S tem se želi podpreti njihovo vključenost v strokovno skupnost, ustvarjati spodbudno okolje za sodelovanje, učenje. Neformalna srečanja	10 OOK	2026–2029

dopolnjujejo formalne oblike izobraževanja in usposabljanja. Ukrep vključuje: - V vsaki od 10 OOK organizacija enega letnega dogodka za mlade zaposlene do 35. leta starosti splošnih knjižnicah. - Vsebinski okvir dogodka, ki vključuje elemente izobraževanja, dobrih praks, pogovorov, neformalnega druženja. - Vključevanje izkušenih strokovnjakov kot sogovornikov/mentorjev. - Možnost skupne organizacije dogodka s strani dveh ali več OOK. Cilji ukrepa: - Povezati mlade zaposlene v knjižnicah med seboj. - Krepi občutek pripadnosti stroki, spodbuditi dolgoročno zavzetost in motivacijo. - Podpreti oblikovanje nove generacije strokovnjakov, ki bo aktivno sodelovala pri razvoju knjižničnega sistema.		
U2.3.3: Krepitev neformalnega izobraževanja zaposlenih v osrednjih območnih knjižnicah – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.2) Opis ukrepa: Ukrep je usmerjen v spodbujanje neformalnega strokovnega izobraževanja zaposlenih v OOK, zlasti koordinatorjev posebnih nalog OOK, za katere je ključnega pomena redno sledenje razvoju stroke, inovativnim pristopom ter povezovanje s kolegi doma in v tujini. V ta namen bo pripravljen seznam priporočenih domačih in mednarodnih strokovnih dogodkov, ki bo služil kot usmeritev za načrtovanje strokovnega izpopolnjevanja. Ukrep vključuje: - Pripravo in redno posodabljanje seznama relevantnih strokovnih dogodkov, namenjenih predvsem koordinatorjem OOK. - Spodbujanje vsakoletne udeležbe koordinatorjev na vsaj enem strokovnem dogodku.	Nacionalni koordinator, aktiv direktorjev OOK, koordinatorji OOK	2026–2029

- Vzpostavitev sistema evidentiranja udeležb ter možnosti predstavitve ključnih vsebin sodelavcem in drugim knjižnicam. - Uporabo pridobljenih znanj pri delu. Cilji ukrepa: - Krepiti dostop do aktualnih strokovnih znanj/praks in usposobljenost koordinatorjev OOK. - Krepiti povezovanje in izmenjavo znanj med koordinatorji. - Prispevati k strateški vlogi OOK pri razvoju inovativnih knjižničnih storitev.		
U2.3.4: Priprava modela kompetenc za izbrana strokovna področja knjižničarskega dela – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.1) Opis ukrepa: Na podlagi modela kompetenc za strokovne knjižničarske delavce, ki ga bo v letu 2026 pripravil NUK, bodo osrednje območne knjižnice pripravile in razvile podrobne modele kompetenc za tri izbrana področja knjižničarskega dela. Področja bodo izbrana na podlagi skupnega dogovora med OOK, ob upoštevanju aktualnih potreb in razvojnih prioritet stroke. Modeli bodo služili kot strokovno vodilo pri načrtovanju izobraževanj, interni evalvaciji kompetenc ter dolgoročnemu kadrovskemu razvoju v knjižnicah. Ukrep vključuje: - Izbiro strokovnih področij dela, ki bodo podrobneje kompetenčno opredeljena. - Prilagoditev nacionalnega kompetenčnega modela (NUK) na izbrana področja v kontekstu splošnih knjižnic. - Oblikovanje opisov znanj, veščin, ključnih za posamezno področje. - Uporabo modelov kot orodje za razvoj izobraževalnih programov, strateško načrtovanje kadrov.	Mestna knjižnica Ljubljana (Učni center MKL), nacionalna koordinacija v okviru kompetenčnih vsebin	2027–2029

Cilji ukrepa: - Razviti uporabne modele kompetenc za izbrana strokovna področja knjižničarskega dela. - Okrepiti razvoj ciljno naravnanih usposabljanj.		
U2.3.5: Priprava akreditacije Erasmus+ za vključevanje splošnih knjižnic v mednarodne mobilnosti – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.3) Opis ukrepa: Ukrep predvideva, da ZSK pripravi in odda vlogo za pridobitev Erasmus+ akreditacije na področju izobraževanja odraslih. Akreditacija bo omogočila, da se v mednarodne mobilnosti vključujejo zaposleni iz različnih splošnih knjižnic po Sloveniji. Ukrep vključuje: - Pripravo in oddajo Erasmus+ vloge za akreditacijo. - Vzpostavitev organizacijskega modela, preko katerega bo omogočeno sodelovanje zaposlenih iz različnih splošnih knjižnic. - Pripravo usmeritev (informacijska podpora) za knjižnice, ki bodo vključene v mobilnosti. Cilji ukrepa: - Omogočiti čim širšemu krogu knjižnic, zlasti manjšim knjižnicam brez kadrovskih zmogljivosti za samostojno prijavo, dostop do mednarodnih izmenjav.	ZSK	Druga polovica 2025

Razvoj

Kompetenčne vsebine in kompetenčni centri – pismena, vključevalna in odgovorna družba

Ukrep	Odgovorni nosilec ukrepa	Časovni okvir
U2.3.6: Priprava nacionalnega dokumenta o razvojnih družbenih izzivih, ki naslavlja splošne knjižnice Opis ukrepa: Priprava dokumenta, ki identificira in opredeljuje ključne razvojne družbene izzive, na katere lahko in morajo odgovarjati splošne knjižnice v prihodnjem obdobju. Ukrep vključuje: - Pregled obstoječih nacionalnih (in evropskih) strateških usmeritev. - Prepoznavanje in opredelitev vlog in priložnosti splošnih knjižnic pri naslavljanju družbenih izzivov. - Opredelitev prioritet. - Povezovanje dokumenta z delovanjem KC. Cilj ukrepa: Zagotoviti enotno, strateško podprto usmerjanje razvoja splošnih knjižnic v skladu z aktualnimi in prihodnjimi potrebami družbe ter s tem okrepiti njihov vpliv in vlogo v javnem prostoru.	Delovna skupina v okviru nacionalne koordinacije	2028–2029
U2.3.7: Jasno definiranje pojmov in struktur strokovnih področij kompetenčnih centrov in kompetenčnih vsebin Opis ukrepa: Vzpostavitev jasno opredeljenega sistema pojmovanja ter strukturiranja strokovnih področij delovanja obstoječih kompetenčnih centrov (KC) in kompetenčnih vsebin (KV). Ukrep vključuje: - Jasno definicijo pojmov »kompetenčna vsebina« in »kompetenčni center«. - Določitev njihovega medsebojnega razmerja. - Določitev razmejitve strokovnih področij, kot so različne vrste pismenosti ipd.	Delovna skupina v okviru nacionalne koordinacije	2025

Cilji ukrepa: Zagotoviti preglednost, učinkovito delovanje in koordinacijo med nosilci strokovnega razvoja, omogočiti boljše strateško načrtovanje skupnih projektov in izobraževanj na nacionalni ravni.		
U2.3.8: Vzpostavitev pregleda in koordinacije (vsebinsko) povezanih aktivnosti v splošnih knjižnicah s strani kompetenčnih centrov in kompetenčnih vsebin Opis ukrepa: Vsak KC in vsaka KV vzpostavi pregled nad sorodnimi in povezanimi aktivnostmi v splošnih knjižnicah na svojem strokovnem področju. Cilj je zagotoviti usklajeno delovanje, razvoj in nadgradnjo vsebin, ki jih knjižnice že izvajajo. Ukrep vključuje: - Redno spremljanje in evidentiranje praks in projektov v slovenskih splošnih knjižnicah. - Vzpostavitev koordinacije med knjižnicami (npr. preko sestankov, strokovnih srečanj, delovnih skupin) - Vzpostavitev sistema za prepoznavanje in predstavitev odličnih praks v splošnih knjižnicah. Cilj ukrepa: Graditi strokovno mrežo, krepiti sodelovanje, podpirati kakovosten razvoj knjižničnih storitev.	Koordinatorji OOK v sodelovanju z vodji KV, KC v svojih OOK	2026–2029
U2.3.9: Vzpostavitev sodelovanja s sorodnimi zunanjimi ustanovami – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.2) Opis ukrepa: KC, KV poišče oziroma vzpostavi pregled nad delovanjem zunanjih ustanov s sorodnimi vsebinami, tako v Sloveniji kot v širšem mednarodnem prostoru (npr. druge knjižnice, izobraževalne in raziskovalne ustanove, NVO ipd.) Ukrep vključuje: - Identifikacija sorodnih vsebinskih partnerjev v širšem okolju.	10 OOK (direktorji OOK določijo kontaktno osebo v OOK)	2026–2029

- Analiza/pregled/seznanitev z njihovim delovanjem in dobrimi praksami. - Vzpostavitev sodelovanja ali partnerskih povezav, kjer je to smiselno. - Redno spremljanje razvoja v stroki zunaj knjižničnega sistema, s ciljem prenosa znanja in svežih pristopov v slovenski knjižnični prostor. Cilj ukrepa: Okrepiti odprtost kompetenčnih centrov navzven, spodbujati prenos znanja, omogočiti vključevanje slovenskih splošnih knjižnic v širše strokovne mreže.		
U2.3.10: Vzpostavitev delovne skupine za prepoznavanje vsebinskih vrzeli (»sivih lis«) ob obstoječih KC in KV – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.1), Akcijski načrt do leta 2027 za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (AN27 ReNPK 24–31) Opis ukrepa: Vzpostavi se stalna delovna skupina, katere naloga je sistematično spremljanje, analiziranje in prepoznavanje vsebinskih vrzeli v okviru obstoječih KC in KV. Ukrep vključuje: - Analizo pokritosti strokovnih vsebin na nacionalni ravni. - Prepoznavanje novih in nastajajočih tematskih področij. - Vključevanje povratnih informacij iz knjižničnega okolja (npr. ankete, potrebe iz prakse). - Podajanje predlogov za širitev in dopolnitev mreže KV/KC, kjer se pokaže potreba. Cilj ukrepa: Zagotoviti celovitost strokovne podpore vsem področjem delovanja splošnih knjižnic, omogočiti pravočasen odziv na spremembe v okolju in nove izzive.	nacionalni koordinator, koordinatorji OOK	2027–2029
U2.3.11: Formalna ureditev kompetenčnih centrov Opis ukrepa: Vzpostavi se delovna skupina, ki bo pripravila predlog za posodobitev in formalno ureditev statusa KC. Izhodišče bo obstoječi dokument Strokovna izhodišča za vzpostavitev kompetenčnih centrov (2020), ki ga bo	delovna skupina v okviru nacionalne koordinacije	2026–2027

skupina pregledala, dopolnila in nadgradila v skladu z razvojem sistema, izkušnjami iz prakse in novimi potrebami knjižnic. Ukrep vključuje: - Kritično presojo in evalvacijo obstoječih rešitev. - Uskladitev predloga z drugimi strateškimi dokumenti. Cilj ukrepa: Vzpostaviti jasno, stabilno in dolgoročno vzdržno podlago za delovanje KC.		
U2.3.12: Financiranje kompetenčnih centrov – ureditev področja Opis ukrepa: Vzpostavi se sistem stabilnega in ločenega financiranja za delovanje in razvoj kompetenčnih centrov. Financiranje KC naj bo neodvisno od financiranja posebnih nalog OOK ter naj temelji na dolgoročni podpori, utemeljeni v strateškem dokument <i>Akcijski načrt do leta 2027 za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031</i> Ukrep vključuje: - Vzpostavitev ločene proračunske postavke v okviru knjižnične dejavnosti za kompetenčne centre. Cilj ukrepa: Zagotoviti dolgoročno stabilnost, strokovno odličnost in razvojno naravnost kompetenčnih centrov.	Združenje splošnih knjižnic, Luka Blažič, nacionalni koordinator	2026–2029

3. naloga: Koordiniranje zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva za svoje območje

KOORDINACIJA DOMOZNANSKE DEJAVNOSTI

Izvajanje te naloge se je v zadnjih letih razširilo in ne zajema več samo koordinacije zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva, temveč koordinacijo domoznanske dejavnosti v širšem smislu, ki zajema 3 ključna področja:

- KOORDINACIJA DOMOZNANSKE DEJAVNOSTI NA OBMOČJU
- DIGITALIZACIJA IN TRAJNO OHRANJANJE DOMOZNANSKEGA IN IZVORNO DIGITALNEGA DOMOZNANSKEGA GRADIVA
- KREPITEV STROKOVNIH KOMPETENC KADRA, POVEZOVANJE IN PROMOCIJA

Usmeritve:

KOORDINACIJA DOMOZNANSKE DEJAVNOSTI NA OBMOČJU:

- OOK knjižnicam na območju nudijo **svetovanje in strokovno pomoč** pri pridobivanju in bibliografski obdelavi domoznanskega gradiva.
- OOK lahko same **gradijo domoznansko zbirko za celotno območje**, še posebej z gradivom, zbranim v skladu z zakonodajo o obveznem izvodu.
- OOK posebno pozornost pri pridobivanju gradiva in bibliografski obdelavi posveča **polpubliciranemu gradivu in elektronskemu gradivu**.
- OOK **koordinirajo bibliografsko obdelavo vseh vrst domoznanskega gradiva v sistemu COBISS**, informirajo zavezanca za obvezni izvod in **posredujejo informacije nacionalni knjižnici**.
- OOK **izvajajo normativno kontrolo** ter nudijo pomoč pri identiteti lokalnih avtorjev.
- Pomemben korak na tem področju je **vzpostavitev evidence knjižničnih zbirk na območju, v katerih se nahaja kulturna dediščina**, ter vodenje evidence vseh tovrstnih zbirk.
- Prizadevanje za **spremembo postopka razglasitve knjižničnega gradiva kot kulturnega spomenika** (za kar je trenutno pristojen lokalni muzej) ter tako poskrbeti za boljše varovanje tega gradiva in promocijo domoznanskih zbirk.

DIGITALIZACIJA IN TRAJNO OHRANJANJE DIGITALIZIRANEGA GRADIVA

- OOK izvajajo **projekte digitalizacije domoznanskega gradiva v sodelovanju s knjižnicami na območju** ter zagotavljajo trajno ohranjanje tega gradiva v digitalni obliki z **gradnjo repozitorija in skupnih domoznanskih portalov, kot sta Kamra in Obrazi slovenskih pokrajin**.

- Dokument *Analiza potreb po digitalizaciji osrednjih območnih knjižnic v obdobju 2025-2030* bo lahko služil kot podlaga za **pripravo nacionalnih usmeritev za digitalizacijo**.

KREPITEV STROKOVNIH KOMPETENC KADRA, POVEZOVANJE IN PROMOCIJA

- Pripravljene bodo **smernice za izvajanje domoznanske dejavnosti**.
- Izvedena bo **analiza stanja izvajanja domoznanskih nalog po osrednjih knjižnicah** (na podlagi smernic).
- Razvit bo **model ključnih kompetenc** za izboljšanje znanj in veščin domoznanskih knjižničarjev.
- Urediti je potrebno **status domoznanskega knjižničarja znotraj bibliotekarske stroke**, kar vključuje sistemizacijo delovnega mesta bibliotekar raziskovalec ter upoštevanje avtorskih objav s področja domoznanstva pri napredovanju v strokovne nazive.
- OOK vključujejo lokalno skupnost in strokovno javnost (gostovanje razstav, organizacija dogodkov in svetovanje). S tem promovirajo domoznansko dejavnost in povezujejo knjižnice z namenom prenosa dobrih praks, kar vključuje strokovne obiske, izmenjavo kadrov, izobraževanja ter skupne projekte.
- Pomemben korak na tem področju je **priprava projekta za promocijo domoznanstva za osnovnošolce**, ki bo del strukturiranega načrta promocije OOK.
- OOK igrajo pomembno vlogo pri **širšem strokovnem povezovanju, mednarodnem sodelovanju in vključevanju v evropske projekte**.
- OOK **aktivno sodelujejo v Delovni skupini domoznancev OOK**, ki jo vodi Kompetenčni center za domoznanstvo, ter razvijajo raziskovalno dejavnost na področju domoznanstva.

Ukrep	Odgovorni nosilec ukrepa	Časovni okvir
U3.1: Krepitev sistemske podpore domoznanski dejavnosti v splošnih knjižnicah Podukrepi: U3.1.a: Ureditev statusa knjižničnega gradiva glede na zakonska določila o varstvu premične kulturne dediščine Opis ukrepa: Trenutno poteka sprejemanje novega zakona o varovanju kulturne dediščine (ZVK-2), ki predvideva spremenjena določila o varstvu premične dediščine, saj bo v skladu z novim zakonom vzpostavitev varstva premične dediščine vezana na status nacionalnega bogastva in ne več na status premičnega spomenika, kot ga določa ZVKD-1. Ukrep vključuje: - Spremljanje zakonodajnega procesa in sodelovanje v javnih razpravah v okviru sprejemanja ZVK-2 (realizirano). - Priprava predlogov sprememb oziroma dopolnitev, ki bi zagotavljale ustreznejše varstvo pisne kulturne dediščine v knjižnicah. - Prilagoditev internih postopkov v knjižnicah glede na nove zakonske določbe. Cilji ukrepa: - Zagotoviti ustrezne podlage in postopke za ustrezno skrb za pisno kulturno dediščino v knjižnicah. U3.1.b: Ureditev statusa domoznanskega knjižničarja znotraj bibliotekarske stroke Opis ukrepa: Domoznanska dejavnost zahteva raziskovalno, interpretativno in avtorsko delo, kar trenutno ni ustrezno sistemsko prepoznano. Ukrep vključuje: - Opredelitev ključnih kompetenc in nalog domoznanskega knjižničarja raziskovalca. - Priprava strokovnih podlag za formalno uvrstitev profila v katalog delovnih mest.	ZSK ob strokovni podpori in v sodelovanju s predstavniki knjižničarske stroke	od druge polovice 2025 dalje

Cilji ukrepa:

- Formalno priznanje domoznanskega knjižničarja kot strokovnega profila z jasno opredeljenimi nalogami, pristojnostmi in odgovornostmi.
- Uvrstitev v katalog delovnih mest.

U3.1.c: Preimenovanje 3. posebne naloge osrednjih območnih knjižnic v »Koordinacija domoznanske dejavnosti«**Opis ukrepa:**

Trenutno poimenovanje 3. posebne naloge OOK omejuje nalogo na koordinacijo zbiranja, obdelave in hranjenja gradiva, medtem ko dejanska praksa vključuje koordinacijo domoznanske dejavnosti v širšem smislu, ki zajema 3 ključna področja: koordinacija domoznanske dejavnosti na območju, digitalizacija in trajno ohranjanje domoznanskega in izvirno digitalnega domoznanskega gradiva ter krepitev strokovnih kompetenc kadra, povezovanje in promocija.

Ukrep vključuje:

- Pripravo predloga spremembe Zakona o knjižničarstvu.
- Argumentiranje spremembe s primeri dobrih praks.

Cilji ukrepa:

- Zakonsko priznanje razširjene narave domoznanske dejavnosti.

U3.1.d: Sprememba Pravilnika o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti**Opis ukrepa:**

Komisija za strokovne nazive v knjižnični dejavnosti zelo ozko interpretira Pravilnik o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti. Avtorskih objav s področja domoznanstva ne prepozna kot objav o knjižnični dejavnosti in jih ne upošteva pri napredovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti. Zakon o knjižničarstvu (Zknj-1) jasno navaja, da v knjižnično dejavnost splošnih knjižnic spada tudi zbiranje, obdelovanje, varovanje in posredovanje

domoznanskega gradiva (16. člen). Ukrep vključuje: - Pobuda za pravilno interpretacijo knjižnične dejavnosti pri vrednotenju vlog za imenovanje v strokovni naziv v knjižnični dejavnosti. - Pobuda za spremembo Pravilnika o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti, ki domoznansko dejavnost prepozna kot del knjižnične dejavnosti. Cilji ukrepa: - Avtorske objave s področja domoznanstva so priznane kot avtorske objave v knjižnični dejavnosti.		
U3.2: Vzpostavitev evidence knjižničnih zbirk (po območjih OOK), v katerih se nahaja kulturna dediščina ter vodenje evidenc vseh tovrstnih zbirk. Opis ukrepa: Splošne knjižnice hranijo knjižnične zbirke, v katerih se nahaja kulturna dediščina. Vzpostavitev enotne evidence omogoča njihovo strokovno obravnavo, varovanje, krepi vlogo knjižnic kot varuhinj lokalne in nacionalne kulturne dediščine. Ukrep vključuje: - Pregled obstoječih knjižničnih zbirk z vidika prisotnosti kulturne dediščine. - Priprava usklajenega pristopa (pravila zbiranja, urejanja, zapisovanja podatkov) k ravnanju z zbirkami, ki vsebujejo kulturno dediščino. - Določitev kriterijev in postopkov za uvrstitev knjižničnih zbirk v evidenco knjižničnih zbirk z elementi kulturne dediščine. - Sodelovanje z relevantnimi institucijami s področja kulture, dediščine, knjižničarstva. Cilji ukrepa: - Vzpostavitev enotne evidence knjižničnih zbirk s kulturno dediščino.	Kompetenčni center za domoznanstvo	2026–2028

- Omogočanje učinkovitega varovanja, raziskovanja in promocije kulturne dediščine v knjižnicah.		
U3.3: Povezovanje s knjižnicami območja (projekti, dogodki, razstave ipd.) Opis ukrepa: Domoznanska dejavnost v splošnih knjižnicah presega zgolj zbiranje, obdelavo in hranjenje gradiva – vključuje tudi sodelovanje pri skupnih projektih, pripravo razstav, dogodkov in izmenjavo dobrih praks. Ukrepi predvideva načrtno krepitev povezovanja med knjižnicami na območju OOK, s ciljem večje usklajenosti, prepoznavnosti in kakovosti domoznanskih vsebin. Ukrep vključuje: - Spodbujanje skupnih domoznanskih projektov (npr. tematske razstave, dogodki ...) - Vzajemna in skupna promocija domoznanskih dejavnosti knjižnic na posameznem območju. - Evidentiranje in vrednotenje dobrih praks, ki jih je mogoče prenesti med knjižnice. Cilji ukrepa: - Povečanje usklajenosti domoznanske dejavnosti znotraj regije. - Krepitev strokovne podpore knjižnicam območja pri razvoju domoznanskih vsebin. - Skupna promocija kulturne dediščine in lokalne identitete širšemu krogu uporabnikov.	10 OOK	2025–
U3.4: Koordinacija digitalizacije na nacionalnem nivoju Opis ukrepa: Vzpostavitev redne letne koordinacije digitalizacije med OOK ob upoštevanju že pripravljene <i>Analize potreb po digitalizaciji osrednjih območnih knjižnic v obdobju 2025–2030</i>. S koordinacijo naj bi opredelili cilje, prednostna področja in preprečili podvajanja pri digitalizaciji knjižničnega gradiva.	Kompetenčni center za domoznanstvo, NUK	2025–2026

Ukrep vključuje: - Pobuda za oblikovanje strokovne delovne skupine za koordinacijo digitalizacije, v sodelovanju med Kompetenčnim centrom za domoznanstvo in NUK. - Opredelitev prednostnih vsebin za digitalizacijo domoznanskega gradiva, skladno z analizo potreb in razpoložljivimi kapacitetami. - Uskladitev modela financiranja z MK, vključno z okvirnim finančnim načrtom do leta 2030 za boljše načrtovanje na strani knjižnic. Cilji ukrepa: - Vzpostaviti usklajen, celovit in dolgoročen pristop k digitalizaciji v knjižnicah na nacionalni ravni. - Zagotoviti enakomeren dostop do digitaliziranega gradiva za vse uporabnike. - Povečati prepoznavnost in dostopnost domoznanskega gradiva. - Omogočiti dolgoročno ohranjanje digitaliziranih vsebin.		
U3.5: Analiza stanja izvajanja domoznanskih nalog Opis ukrepa: Ukrep predvideva analizo izvajanja domoznanskih nalog v splošnih knjižnicah, po območjih OOK z namenom pridobitve pregleda nas obstoječimi praksami, izzivi in potrebami na tem področju. Ukrep vključuje: - Priprava metodologije za zbiranje podatkov. - Zbiranje podatkov o obsegu, vsebini, organizaciji, kadrovskih virih, tehničnih virih, digitalizaciji, sodelovanju s sorodnimi institucijami ipd. - Analiza stanja izvajanja domoznanskih nalog. - Priprava priporočil za izboljšave. Cilji ukrepa: - Celovit vpogled nad stanjem domoznanskih nalog v splošnih knjižnicah.	Kompetenčni center za domoznanstvo	2026–2027

- Okrepiti vlogo OOK kot ključnih koordinatorjev. - Izboljšati dostopnost vsebin ter okrepiti povezovanje splošnih knjižnic z drugimi ustanovami in lokalno skupnostjo.		
U3.6: Oblikovanje modela ključnih kompetenc – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 1.1) Opis ukrepa: Ukrep naslavlja potrebo po opredelitvi znanj, veščin in vrednot, ki jih potrebujejo knjižničarji za kakovostno izvajanje domoznanske dejavnosti v splošnih knjižnicah. Strokovni okvir bo služil kot podlaga za usposabljanja, kadrovske načrtovanje, vrednotenje dela. NUK za leto 2026 pripravo splošnega modela kompetenc za strokovne knjižničarske delavce na nacionalni ravni. Po potrebi se bo model ključnih kompetenc za domoznanstvo dopolnil, spremenil ali prilagodil v skladu s potrebami splošnih knjižnic. Ukrep vključuje: - Analiza obstoječih nalog in vlog domoznanskih knjižničarjev. - Pregled obstoječih dobrih praks in kompetenčnih modelov iz primerljivih področij. - Opredelitev nabora ključnih kompetenc: strokovne kompetence, mehke kompetence. - Priprava dokumenta. Cilji ukrepa: - Okrepiti kakovost in strokovno enotnost domoznanske dejavnosti. - Podpreti formalno ureditev statusa domoznanskega knjižničarja. - Usmeriti razvoj in izvajanje ciljno naravnanih usposabljanj.	Učni center MKL, Kompetenčni center za domoznanstvo	2027–2028
U3.7: Strokovne izmenjave kadra na domoznanskih oddelkih – Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (Cilj 2.3)	Kompetenčni center za domoznanstvo	2026–2027

Opis ukrepa: Ukrep spodbuja krepitev sodelovanja med knjižničarji, ki delujejo na področju domoznanstva v splošnih knjižnicah in razvoj strokovnih kompetenc. Izmenjava omogoča prenos znanja, primerjavo praks, ogled praks v drugih državah, mednarodna primerjava in povezovanje ipd. Ukrep vključuje: - Oblikovanje modela oziroma sistema za strokovne izmenjave (obseg, trajanje, cilji, poročanje ipd.) - Vključevanje izmenjav v letne načrte dela in izobraževanja knjižnic. - Spremljanje učinkov izmenjav (povratne informacije, evalvacija ipd.) Cilji ukrepa: - Povečati strokovno usposobljenost knjižničarjev na področju domoznanstva. - Spodbuditi prenos dobrih praks in inovacij med knjižnicami in med državami. - Okrepiti povezovanje in sodelovanje med knjižnicami v Sloveniji in mednarodno. - Zmanjšati razlike v kakovosti izvajanja domoznanskih nalog med posameznimi knjižnicami.		
U3.8: Projekt za promocijo domoznanstva za osnovne in srednje šole – priprava modela, vzorca, smernic Opis ukrepa: Domoznanstvo je v izobraževalnem prostoru pogosto prezrto ali predstavljeno nepovezano. Ukrep predvideva pripravo strukturiranega modela za promocijo domoznanskih vsebin v osnovnih in srednjih šolah, ki bo knjižnicam nudil orodja za sistematično promocijo domoznanskega gradiva ter sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami. Osrednji element ukrepa je festival mladih raziskovalcev domoznanstva (Mladi domfest), na katerem učenci in dijaki predstavijo, kako prepoznavajo, raziskujejo in interpretirajo kulturno dediščino v svojem kraju. Kot referenčni primer služi hrvaški priročnik ISTRAŽivanje, ki prikazuje učinkovite pristope	Osrednja knjižnica Celje, ZBDS (Sekcija za domoznanstvo in kulturno dediščino)	2026–2028

vključevanja lokalne kulturne dediščine v šolski prostor.

Ukrep vključuje:

- Pregled obstoječih praks sodelovanja knjižnic s šolami na področju domoznanstva.
- Priprava modela sodelovanja knjižnic z osnovnimi in srednjimi šolami na področju skupne promocije domoznanstva.
- Oblikovanje smernic za knjižnice za delo z mladimi in šolami.
- Organizacija pilotnega festivala mladih raziskovalcev domoznanstva (lokalno ali regijsko), z možnostjo širitve na nacionalni nivo.

Cilji ukrepa:

- Okrepiti prepoznavnost domoznanstva med mladimi.
- Okrepiti povezovanje med knjižnicami in šolami.
- Vzpostaviti sistematičen model sodelovanja med knjižnicami in šolami.

4. naloga: Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja

Usmeritve:

- Vzpostavitev kroženja seznamov odpisanega gradiva med osrednjimi območnimi knjižnicami za gradnjo kakovostne domoznanske zbirke.
- Vzpostavitev e-repozitorija (slovenika) na ravni nacionalne knjižnice.
- Izobraževanje kadra na področju odpisa in usmerjanja gradiva.
- Posodobitev modela oddajanja seznamov gradiva NUK-u

Ukrepi, odgovorni nosilci ukrepov, časovni okvir:

Ukrep	Odgovorni nosilec ukrepa	Časovni okvir
U4.1: Vzpostavitev skupnega e-seznama odpisanega gradiva v realnem času Opis ukrepa: Ukrep se nanaša na razvoj in uvedbo skupnega seznama, ki omogoča pregled nad odpisanim knjižničnim gradivom v realnem času na ravni vseh splošnih knjižnic. Ukrep vključuje: - Upoštevanje Navodila za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (NUK, 2024). - Oblikovanje navodil za vodenje e-seznama. - Sprotno vnašanje in ažuriranje podatkov v e-seznamu. - Predstavitev orodja knjižnicam. Cilj ukrepa: - Povečati preglednost, omogočiti medsebojno izmenjavo gradiva med knjižnicami pred dokončnim odpisom. - Prispevati k bolj trajnostnemu in učinkovitemu ravnanju z gradivom. - Izboljšati upravljanje s knjižničnimi zbirkami.	Mestna knjižnica Kranj	2027–2029

Priloga 1: STRATEGIJA KOORDINACIJE JAVNE PLATFORME COBISS ELA 2025–2027

DOMENA

Javno platformo Združenja splošnih knjižnic za izposoj e-knjig COBISS Ela tvorijo tri samostojne aplikacije: COBISS Ela, v kateri domujejo založniki in vse potencialne e-knjige za izposoj; zaledni knjižnični program COBISS Lib s ponudbo e-knjig posamezne knjižnice in iskalnik COBISS+. Uporabnik e-knjigo najde in si jo sposodi kar neposredno v iskalniku COBISS+, bere pa jo v priporočenih aplikacijah na osebnih računalnikih, tablicah, telefonih ter e-papirnatih bralnikih. Uporaba platforme je tako za založnike in knjižnice kot za uporabnike popolnoma brezplačna.

Člani splošnih, zamejskih ter univerzitetnih knjižnic lahko naenkrat berejo do 5 e-naslovov, na dveh napravah hkrati, za obdobje 21 dni. Javna platforma za izposoj e-knjig deluje po poslovnem modelu plačaj za izposoj, vrednost ene izposoje pa je vezana na koeficient maloprodajne cene e-knjige.

Tehnične rešitve in nemoteno delovanje sistema zagotavlja Institut informacijskih znanosti v Mariboru (IZUM), v okviru katerega tudi deluje dnevni klicni center za pomoč bralcem ter. Koordinatorstvo in agregatorstvo platforme za Združenje splošnih knjižnic po pooblastilu izvaja Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto.

DOLGOROČNI CILJI JAVNE PLATFORME

1. Platforma COBISS Ela bo postala osrednja platforma za knjižnično izposoj e-knjig v Sloveniji.
2. Platforma COBISS Ela bo prispevala k bolj uravnoteženemu razvoju splošnih knjižnic in bolj enakopravnemu dostopu do knjižničnih storitev v Sloveniji.
3. Platforma COBISS Ela bo katalizator vzajemnega sodelovanja med knjižničnim in založniškim sistemom ter strateškega zavezništva za knjigo.

KOORDINACIJA JAVNE PLATFORME

Za uspešno delovanje platforme je ključnega pomena tesno sodelovanje vseh deležnikov (knjižnice, založniki, IZUM). Z učinkovitim koordiniranjem, strateškim razvojem in enakopravnim vključevanjem novih partnerjev v deležniško verigo e-knjige, se večja prepoznavnost Platforme COBISS Ela kot tudi konkurenčnost izposoje e-knjig v Sloveniji.

Koordinator in agregator Platforme COBISS Ela je Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto. Njene naloge v sistemu brezplačne izposoje e-knjig se generalno delijo na tri področja:

- strokovna poslovno-tehnična podpora splošnim knjižnicam in založbam, vključenih v platformo;
- skrb za rast platforme, njeno varno uporabo ter organizacijsko komuniciranje platforme;
- strateško spremljanje trga e-knjig in umeščanje v kontekst evropskega prostora.

Prvotno mišljena poslovna podpora deležnikom v platformi je zaradi potreb prerasla v dnevno celostno strokovno poslovno-tehnično pomoč tako knjižnicam in založnikom kot tudi uporabnikom. Ob tem novomeška knjižnica zagotavlja tudi ustrezna pravna razmerja in nemoteno poslovno ter računovodsko komunikacijo.

V okviru agregatorstva knjižnica trži platformo založnikom ter skrbi za ustreznost poslovnega modela in koeficienta ene izposoje. Na področju varne uporabe in promocije platforme je naloga Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto, da rahločutno skrbi, po eni strani za večanje prepoznavnosti, promocijo in

širitev uporabe platforme, po drugi strani pa za varno rabo spletnih okolij v skladu s sodobnimi smernicami digitalne in informacijske pismenosti ter razvoja otrok in mladostnikov.

V sodelovanju, ki hoče prerasti v zavezništvo, knjižnica spremlja razvojne družbene cilje na področju e-knjige ter jih v sodelovanju z nacionalnimi in mednarodnimi institucijami (EBLIDA, NAPLE) umešča v kontekst evropskega prostora.

IZHODIŠČA PLATFORME NA DAN 15. 11. 2024

Platformo aktivno uporablja 12.164 članov vseh splošnih knjižnic ter članov zamejskih in obeh univerzitetnih knjižnic. Uporabniki lahko izbirajo med 2.499 naslovi e-knjig, ki jih zagotavlja 53 založnikov. V prvih 5 mesecih platforme so uporabniki opravili skupno 47.832 izposoj.

STRATEŠKI CILJI KOORDINACIJE PLATFORME 2025–2027

Strateški cilj 1: **Izboljšati uporabniško izkušnjo.**

Strateški cilj 2: **Razširiti platformo na zvočne knjige.**

Strateški cilj 3: **Razširiti platformo na tujejezične e-knjige.**

Strateški cilj 4: **Opolnomočiti knjižnično osebje.**

Strateški cilj 5: **Vzpostaviti sinergično tržno komuniciranje.**

Strateški cilj 6: **Podpirati priključitev šolskih, visokošolskih in specialnih knjižnic.**

Strateški cilj 7: **Izboljšati založniško izkušnjo.**

Strateški cilj 8: **Razširiti poslovni model platforme.**

Strateški cilj 9: **Zgraditi zavezništvo za knjigo.**

Strateški cilji na področju uporabnikov

Cilj 1: Izboljšati uporabniško izkušnjo.

- Ukrep 1: Vzpostaviti samostojno vhodno stran platforme.

Opis ukrepa

Predlagana samostojna vhodna stran (ang. *landing page*), v nasprotju z iskalnikom COBISS+ vključuje zgolj e-knjige, njen izgled je vizualno preglednejši. Zajema slikovni prikaz najbolj bralnih e-knjig, priporočilni seznam ter najpogosteje izposojene e-naslove.

Učinki ukrepa

Boljša uporabniška izkušnja. Hitrejša in preglednejša izbira. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

- Ukrep 2: Razviti domorodno aplikacijo za branje e-knjig.

Opis ukrepa

Z lastno aplikacijo za branje e-knjig platforma pridobi večji nadzor nad bodočimi posodobitvami kodiranja Readium, ki sicer pomenijo nedelovanje določenih aplikacij ali bralnikov ter možnost integracije vhodne strani z aplikacijo v vse-v-enem aplikacijo za iskanje, izposajo in branje e-knjig.

Učinki ukrepa

Bralna aplikacija v slovenskem jeziku. Boljša uporabniška izkušnja. Hitrejša in preglednejša izbira. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

- Ukrep 3: Integrirati portal Dobreknjige.si.

Opis ukrepa

Na portalu Dobreknjige.si so zbrana priporočila in knjižnične recenzije, ki se avtomatsko prikazujejo tudi na vhodni strani platforme, pod naslovom in naslovnico izpostavljenih e-knjigo.

Učinki ukrepa

Boljša uporabniška izkušnja. Učinkovitejše priporočanje dobrih knjig. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva. Večji vpliv splošne knjižnice na posameznika in lokalno skupnost.

- Ukrep 4: Utrjevati varno in odgovorno rabo zaslonov.

Opis ukrepa

Komuniciranje priporočil za varno in odgovorno rabo zaslonov otrok in mladostnikov ter odraslih uporabnikov. Priporočanje uporabe e-papirnatih bralnikov za branje COBISS Ele.

Učinki ukrepa

Zmanjševanje škodljivih vplivov pretirane uporabe zaslonov. Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme.

Cilj 2: Razširiti platformo na zvočne knjige.

- Ukrep 1: Razviti vmesnik za odprtostno zaščito zvočnic.

Opis ukrepa

Razvoj DRM zaščite, ki bo omogočila enostavno integracijo zvočnih knjig v platformo in nadgradnja platforme, da bo omogočala izposajo zvočnic.

Učinki ukrepa

Omogočena izposoja zvočnih knjig prek platforme in prilagoditev specifičnim potrebam različnih uporabnikov. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

- Ukrep 2: Skleniti dogovor o poslovnem modelu izposoje zvočnih knjig.

Opis ukrepa

Po vzoru e-knjig skupaj z založniki, IZUM in knjižnicami oblikovati poslovni modela za izposajo zvočnih knjig.

Učinki ukrepa

Omogočena izposoja zvočnih knjig prek platforme. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

Cilj 3: Razširiti platformo na tujejezične e-knjige.

- Ukrep 1: Razviti vmesnik za posredovanje tujejezičnih e-knjig.

Opis ukrepa

Nadgradnja platforme, da bo omogočala integracijo s tujimi portali za izposajo e-knjig.

Učinki ukrepa

Omogočena izposoja tujejezičnih e-knjig prek platforme in prilagoditev specifičnim potrebam različnih uporabnikov. Večje nabor e-knjig, večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

- Ukrep 2: Skleniti dogovor s platformo za posredovanje tujejezičnih e-knjig.

Opis ukrepa

Po vzoru e-knjig v slovenskem jeziku skupaj z založniki, IZUM in knjižnicami oblikovati poslovni modela za izposajo tujejezičnih naslovov.

Učinki ukrepa

Omogočena izposoja tujejezičnih e-knjig prek platforme. Večje nabor e-knjig, večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

Strateški cilji na področju knjižnic

Cilj 4: Opolnomočiti knjižnično osebje.

- Ukrep 1: Vzpostaviti trajna, kontinuirana izobraževanja in svetovanja za knjižničarje.

Opis ukrepa

Redna izobraževanja za knjižničarje s poudarkom na prenosu znanja in izkušenj, pregledu novosti, povezovanja in deljenja dobrih praks ter zagat. Pomoč pri specifičnih izzivih.

Učinki ukrepa

Izboljšanje znanja, veščin in motivacije knjižničnega osebja. Boljša kakovost storitve za uporabnika. Boljša informacijska pismenost znotraj skupnosti.

- Ukrep 2: Organizirati letni strokovni posvet na temo digitalizacije v splošnih knjižnicah.

Opis ukrepa

Skupaj z Skupino za inovacije v splošnih knjižnicah, Skupino sistemskih administratorjev v splošnih knjižnicah in deležniki platforme vzpostaviti letni strokovni posvet na temo digitalizacije v splošnih knjižnicah.

Učinki ukrepa

Učinkovitejša, bolj smotrna in strateška digitalizacija splošnih knjižnic. Promocija platforme. Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

Cilj 5: Vzpostaviti sinergično tržno komuniciranje.

- Ukrep 1: Sprejeti strategijo tržnega komuniciranja platforme.

Opis ukrepa

Skupaj z direktorji osrednjih območnih knjižnic pripraviti in sprejeti dokument o strategiji tržnega komuniciranja platforme, ki vključuje ciljno publiko, komunikacijske kanale, obliko sporočila ter kazalnike uspešnosti.

Učinki ukrepa

Povečanje prepoznavnosti platforme. Ciljno komuniciranje. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

- Ukrep 2: Vzpostaviti ključna sidrišča večkanalnega komuniciranja.

Opis ukrepa

Identifikacija in vzpostavitev ključnih kanalov za komuniciranje, kot so spletna stran, e-sporočila, izjave za medije, tiskana gradiva, družbena omrežja.

Učinki ukrepa

Povečanje prepoznavnosti platforme. Ciljno naslavljanje. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

- Ukrep 3: Skupni nastop vseh knjižničnih portalov na Slovenskem knjižnem sejmu.

Opis ukrepa

Skupni nastop in promocija knjižničnih portalov Kamra, Obrazi slovenskih pokrajin, Dobreknjige.si in Knjiznice.si na Slovenskem knjižnem sejmu.

Učinki ukrepa

Začetek poenotenja portalov. Promocija splošnih knjižnic, knjižničnih portalov in Združenja splošnih knjižnic. Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme. Gesta v smeri izgradnje zaveznitva za knjigo med deležniki platforme. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

Cilj 6: Podpirati priključitev šolskih, visokošolskih in specialnih knjižnic.

- Ukrep 1: Aktivno sodelovati pri iskanju najbolj optimalnih rešitev za razširitev platforme.

Opis ukrepa

Aktivna pomoč tako pristojnim ministrstvom kot IZUM za čim hitrejšo širitev platforme.

Učinki ukrepa

Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme. Večje število vključenih založb. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

Strateški cilji na področju založništva

Cilj 7: Izboljšati založniško izkušnjo.

- Ukrep 1: Razviti orodje za interoperabilnost z računovodskimi programi.

Opis ukrepa

Razvoj programske opreme (API) za dvosmerno povezljivost platforme z založniškim računovodskim programom.

Učinki ukrepa

Poenostavljen in avtomatizirana postopek izstavljanja računov. Zadovoljstvo založnikov. Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme.

- Ukrep 2: Podpreti ONIX standard za strojno izmenjavo meta podatkov.

Opis ukrepa

Standardizacija meta podatkov za strojno interoperabilnost med založniškimi portali, založniškimi zalednimi programi in platformo (meta podatki se vpišejo samo enkrat in se avtomatsko prenašajo naprej).

Učinki ukrepa

Večja povezljivost platform in prihranek. Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme. Večje število vključenih založb. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

- Ukrep 3: Izboljšati preglednost statističnih in računovodskih podatkov.

Opis ukrepa

V zaledno aplikacijo za založnike dodati obračunske funkcije in možnost generiranja računovodskih dokumentov za potrebe izstavljanja e-računov.

Učinki ukrepa

Poenostavljen postopek izstavljanja računov. Bolj pregledni računovodski podatki. Zadovoljstvo založnikov. Zadovoljstvo knjižnic. Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme.

- Ukrep 4: Omogočiti enostavno izstavljanje e-računov samozaložnikom.

Opis ukrepa

V zaledno aplikacijo za založnike dodati možnost izvoza podatkov v obliki, ki zadostuje vsem kriterijem za samostojno prilogo računa.

Učinki ukrepa

Poenostavljen postopek izstavljanja računov. Zadovoljstvo založnikov. Zadovoljstvo knjižnic. Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme.

Cilj 8: Razširiti poslovni model platforme.

- Ukrep 1: Vzpostaviti poslovni model, ki dovoljuje izposajo vseh prevodov.

Opis ukrepa

Določeni tuji distributerji v svojih pogodbah za prevode še ne predvidevajo poslovni model plačilo ene izposoje. Po vzoru tujih platform vzpostaviti model vzajemnega nakupa zahtevanega števila izposoj v naprej za določeno skupino e-knjig.

Učinki ukrepa

Večje število vključenih založb. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

- Ukrep 2: Konstituirati delovno telo za usklajevanje koeficienta ene izposoje.

Opis ukrepa

Konstituiranje delovnega telesa, ki vključuje financerje, založnike in knjižnice za usklajevanje koeficienta ene izposoje.

Učinki ukrepa

Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme. Gesta v smeri izgradnje zavezništva za knjigo med deležniki platforme. Večje število aktivnih uporabnikov in višja izposoja gradiva.

Strateški cilji na področju zavezništva

Cilj 9: Zgraditi zavezništvo za knjigo.

- Ukrep 1: Organizirati letno srečanje založnikov, splošnih knjižnic in drugih deležnikov.

Opis ukrepa

Letno srečanje kot platforma za izmenjavo idej, izkušenj in dobrih praks na področju e-knjige ter e-virov pri nas in v tujini.

Učinki ukrepa

Boljša povezanost in usklajenost dejavnosti na področju e-knjig. Krepitev sodelovanja med vključenimi partnerji. Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme.

- Ukrep 2: Vzpostaviti nagrade COBISS Ela.

Opis ukrepa

Spodbuditi in prepoznati dosežke na področju knjižničarstva in založništva. Nagrada založniku kot priznanje za najbolj brano in največkrat izposojeno e-knjigo. Nagrada knjižnici za najbolj inovativno promocijo platforme.

Učinki ukrepa

Krepitev pripadnosti in sodelovanja. Dvig kakovosti storitev v knjižnicah. Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme.

- Ukrep 3: Sprejeti ključna izhodišča zavezništva za e-knjigo.

Opis ukrepa

Skupaj z deležniki platforme, ostalimi deležniki knjige in odločevalci identificirati ključne razvojne družbene cilje na področju e-knjige.

Učinki ukrepa

Močnejša relevantnost in kredibilnost platforme. Gesta v smeri izgradnje zaveznitva za knjigo med deležniki platforme.

KLJUČNI KAZALNIKI USPEŠNOSTI

Tabela 1: Štirje najbolj ključni kazalniki uspešnosti koordinacije 2025–2027

kazalnik	vrednost 2024	vrednost 2025	vrednost 2027
število naslovov e-knjig	2.500	3.000	4.000
število aktivnih uporabnikov	12.000	20.000	25.000
letno število izposoj	50.000	190.000	250.000
odstotek vključene slovenske produkcije e-knjig	55 %	65 %	75 %

Tabela 2: Ostali ključni kazalniki uspešnosti koordinacije 2025–2027

kazalnik	vrednost 2024	vrednost 2025	vrednost 2027
Samostojna vhodna stran platforma	0	1	1
Omogočena izposoja zvočnih knjig	0	0	1
Omogočena izposoja tujejezičnih e-knjig	0	0	1
Vzpostavitev novega poslovnega modela	0	po potrebi	1
Število izobraževanj za knjižničarje	9	15	15
Število izobraževanj za založnike	1	2	2
Strategija tržnega komuniciranja	0	0	1
Poenostavitev poslovanja za samozaložnike	0	1	1
Letno srečanje založnikov, knjižnic in drugih	0	0	1

deležnikov			
Vzpostavitev nagrade COBISS Ela	0	0	1
Organizacija strokovnega posveta na temo digitalizacije v splošnih knjižnicah	0	0	1